

Fastelavn

Tid og sted: søndag d. 15. februar 2015, Ødsted Kirke

Salmevalg

192: Hil dig, frelser og forsoner

441: Alle mine kilder skal være i dig

141: Mig lyster nu at træde

388: Herrens røst var over vandet

439,1 & 321,6

70: Du kom til vor runde jord

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus

Da kommer Jesus fra Galilæa til Johannes ved Jordan for at blive døbt af ham. Men Johannes ville hindre ham i det og sagde: ”Jeg trænger til at blive døbt af dig, og du kommer til mig?” Men Jesus svarede ham: ”Lad det nu ske! For således bør vi opfylde al retfærdighed.” Så føjede han ham. Men da Jesus var døbt, steg han straks op fra vandet, og se, himlene åbnede sig over ham, og han så Guds ånd dale ned ligesom en due og komme over sig; og der lød en

røst fra himlene: ”Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag.” Amen!

Prædiken

Det er Fastelavn. Foran os ligger 49 dage, inden det er påske. I gamle dage fastede mange i denne periode – bortset fra om søndagen. Derfor begyndte fasten med en fest, så man havde lidt at stå imod med, når man nåede lidt ind i fasten – eller bare for at nyde et sidste lækkert måltid, inden hverdagen ikke bød på andet end vand. Ved fastelavnsfesten blev der vendt op og ned på skikke og hierarkier, for fastelavnsfestens udklædninger sletter forskellen på mennesker. Til Fastelavn kan alle være konger og dronninger, superhelte og prinsesser, sportsstjerner og popsangere, engle og djævle. Bonden kunne, i gamle dage, sidde ved samme bord som greven.

Maden og udklædningen er vel de to helt centrale elementer i fastelavnsfesten, men det er udklædningen, der gør fastelavn til noget særligt, for mad er altid en central del af enhver fest. Jeg er vild med udklædninger,

men for det meste er jeg for genert til at klæde mig selv ud. Så er det godt, at der findes en fest, hvor det er "normalt". Det er sådan, vi gør. Og det giver jo mange mennesker en mulighed for at være noget, de drømmer om. Men det bedste ved udklædningerne er, at det giver os mulighed for at vise de sider af os selv, som vi ofte skjuler for andre. En udklædning er egentlig en måde at få lov til at være os selv på – uden at det bliver opdaget og fordømt af "de andre".

For eksempel så har jeg altid været vild med trafik. Store rundkørsler, hvor bilerne og cyklerne kommer fra alle himmelsretninger; de kører igennem rundkørslen og kan vælge en fuldstændig vilkårlig retning – inklusiv den retning, de kom fra; lange tog, der kører ind på velfungerende banegårde, hvor passagerer stiger ind og ud, og inden der er gået fem minutter, så er toget ude af byen igen. Kæmpe lyskryds, hvor biler, cyklister, busser og fodgængere færdes side om side; her er det hele reguleret, så der er tænkt på enhver situation og enhver transportform. Måske klædte jeg mig derfor en gang ud

som trafiklys. Med fuldstændig sort tøj, rødmalet hoved, gult bryst og grøn mave. Det så genialt ud, men det var helt klart signalforvirring, idet alle tre farver jo måtte lyse hele tiden.

Det med at blive fordømt af ”de andre” er nok en grundfrygt i de fleste menneskers liv. Vi ved, hvordan vi er helt og aldeles afhængige af andres accept og tilegnelse for at kunne føre et nogenlunde veltilpas liv. Hvis der ikke er nogen, der vil bruge deres tid sammen med os, så bliver vi ensomme, usikre og måske ulykkelige. Det prøver vi for alt i verden at undgå. Der er nok af vejledning og coaching rundt omkring os, som vi kan lade os inspirere af, så vi ikke havner i ensomheden. Det er blevet mere og mere almindeligt, at eksperter skal vise og fortælle os, hvad et rigtigt og meningsfuldt liv er. Hvordan det er bedst at leve; hvordan man spiser sundest og lækrest; hvordan man opnår de bedste resultater i livet; hvad der er vigtigt at eje; hvordan man også samtidig viser socialt og etisk engagement. I mange år gjorde vi op med tanken om, at meningen med livet var at leve efter ”De tid bud”. I dag

har vi erstattet de ti bud med tusinder af levereregler og krav, som det faktisk er en enorm kraftanstrengelse at leve op til. Det *kan* føles som om, at vi hver eneste dag klæder os ud og retter os ind efter nogle normer, som vi ikke kan gennemskue, hvor kommer fra.

Det mest åbenlyse og altomfavnende krav i øjeblikket, er kravet om, at vi skal være sunde. Sundhedsbølgen har bemægtiget sig stort set alle medier og kommunikationsplatforme; sundhedsbølgen definerer i dag, hvad der er et godt nytårsforsæt. I januar bliver vi bombarderet med reklamer for fitnesscentre og slankekure; for tilbud om rygestop og for coaches, der hjælpe os med en livsstilsændring. Det er endda gået så vidt, at sundhedsbølgen har overtaget det religiøse sprog. Der tales i stor stil om synd; men synden er aldrig defineret ud fra vores forhold til andre mennesker eller Gud; den er defineret ud fra vores forhold til kroppen. Så det ”syndige” er ikke at behandle andre dårligt, det ”syndige” er at nyde noget, der ikke er sundt for vores krop. Det giver et enormt fokus på individet. Et enormt fokus på os

selv og vores egen succes – som jo helt konkret kan måles og vejes i de resultater, vi enten opnår eller ikke opnår. Den optagethed af os selv og vores egne resultater er faktisk netop, hvad Martin Luther kaldte vores grundsynd – at vi krænger os ind i os selv og bliver navlebeskuere. I dag er vi blevet navlebeskuere i en meget konkret forstand, eftersom vi helst skal have flad mave.

Vi tager hver dag vores standard-udklædning på. Stiller vores sundhed til skue – eller forsøger at skjule, at vi ikke er sunde.

I den sammenhæng er fastelavn og den efterfølgende faste faktisk en befrielse. De er det på hver deres måde.

Udklædningen lader vores indre tanker og længsler komme til orde. Udklædningen giver os en platform at være fjollede på, og måske er vi i virkeligheden mere fjollede, end vi viser til dagligt. Udklædningen gør det muligt for os, at finde sider i os selv, som er undertrykte, fordi vi regner med, at de ikke passer ind i det system, vi kalder ”samfundet”. Udklædningen er i virkeligheden en leg, hvor vi leger, at vi godt må være, som vi er.

Fasten har et andet fokus. Fasten er en forberedelsestid til påsken. Det er en tid til refleksion over Jesu Kristi gerning og den nåde, som hans gerning er et udtryk for. Når fastetiden fokuserer på de store begreber som synd, dom og nåde, så peger pilen ikke hen på det enkelte menneske, pilen peger på vores forhold til hinanden. Poul Joachim Stender, der er sognepræst og kendt som en provokatør – særligt i forhold til vores seksualmoral – har udtrykt det her forhold meget præcist og meget konkret. Han siger, at når vi kommer hjem fra arbejde, så er vi først og fremmest fokuseret på at dyrke motion, altså at dyrke vores egen krop. I stedet for at dyrke vores partners krop. Det er ærgerligt, for lykken er at give sig selv helt hen til et andet menneske – både åndeligt og fysisk. ”Kys hinanden – for det vil ærgre fanden”, skrev Ewald Epe i 1954.

Fasten er også askese og udrensning. Det er en livsstil, der bliver mere og mere almindelig også inden for sundhedsbølgen. Men i sundhedsbølgen handler det om, at vi skal forandres, gøres til bedre mennesker, for at leve op til de højere og højere krav. Fasten som

forberedelsestid til påsken er et spørgsmål om at fokusere på Guds nåde. For vi kan ikke frelse os selv, som coaches ellers gang på gang lover os. Dertil er kravene for store. For et menneske er det umuligt. Men det er muligt for Gud.

Derfor begynder fasten med en fortælling om Jesu dåb. Jeg læste teksten fra Matthæusevangeliet op inden prædikenen, og det er en meget enkel fortælling. Jesus vil døbes af Johannes, og eftersom Johannes udmærket ved, at Jesus er Guds søn, så bøjer han sig ned og spørger, om ikke Jesus vil døbe Johannes i stedet. Men Jesus vil lade sig døbe af Johannes. For dåben handler ikke om, hvem der døber; dåben handler om, at Gud handler. Der fortælles intet om selve dåben – altså dypelsen af legemet. Der fortælles blot, at Jesus steg hurtigt op ad vandet – og se, himlene åbnede sig over ham, og han så Guds ånd dale ned ligesom en due og komme over sig; og der lød en røst fra himlene: ”Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag.”

I slutningen af Matthæusevangeliet befaler Jesus så disciplene, at de skal gå ud og gøre alle folkeslagene til hans disciple ved at døbe dem. Symbolikken er, at i dåben får ethvert menneske del i Jesu dåb. Når vi bliver døbt, åbner himlene sig også, og Guds ånd daler ned over os siger: ”Det er min elskede søn eller datter (hun hedder Silje, og i hende har jeg fundet velbehag), i hvem jeg har fundet velbehag.”

Vi kommer i dag fuldt påklædte, når vi skal døbes – vi har måske fine dåbskjoler på – en slags dåbsudklædning! Men dåben er også et bad, hvor vi er nøgne – i åndelig forstand. Dåbens bad er en ”god samvittigheds pagt med Gud.”

I dåben afklædes vi. Her kan vi ikke klæde os ud; eller her behøver vi ikke klæde os ud, for at leve med vores skjulte karaktertræk og skyggesider. I dåben bliver vi antaget som Guds elskede børn, og vores dommer er Jesus Kristus. Jeg tror, at Jesus Kristus er den eneste virkelig nådige dommer. Vi har alle skyggesider; vi ved alle noget om os selv, som vi ikke ønsker, at andre skal kende til. Vi har alle behandlet hinanden umenneskeligt. Vi har alle svigtet

nogen, vi holdt af. Vi har alle brudt næstekærlighedsbuddet. Vi har alle været utro i vores hjerter. Det er blandt andet den bagage, vi kommer med, når vi står foran vores dommer, Jesus Kristus, i dag og på den yderste dag. Men Guds nåde vil, at vi er elsket alligevel. At vi alligevel er dømt inde i Gudsriget. Ikke fordi vi fortjener det, men fordi Jesus Kristus vil det.

Så hvad med udklædningen? Nogen gange skal vi klæde os ud for at kunne klæde os af. Nogen gange er vores udklædning en afklædning. Og det er fint nok, at det kun er os selv, der ved det og forstår det. Fordi det handler jo om at komme overens med sig selv; det handler om selvtillid. Når vi ved, at universets skaber – altings dommer, har tillid til os, så er det nemmere at have selvtillid. Amen!